

PLA MARC MUNICIPAL D'IMMIGRACIÓ I INTERCULTURALITAT 2019-2022

#OJALAVALENCIA

*Ojalá
las culturas
no fueran motivo
de confrontación*

*Ojalá
la violencia
de...
no se atribuyera
a tod...*

Ojalá.

Del poeta hispanista Juan José Millás. "Ojalá. Poemas sobre el deseo de que se acabe la guerra".

De José Martí. "Ojalá. Si Dios me da, cuando más dolor que me dé."

#OJALA

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I MIGRACIÓ

PLA MARC MUNICIPAL D'IMMIGRACIÓ I INTERCULTURALITAT 2019-2022

VERSIÓ EXECUTIVA

**AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA**
COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT
I MIGRACIÓ

TEXT AMB
LLENGUATGE
NO SEXISTA

Edita: AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I MIGRACIÓ

Equip redactor del Pla per encàrrec de l'Ajuntament de València.

Francisco Torres (director)

Yaiza Pérez, Elena Mut i Jordi Giner

Universitat de València

ÍNDEX

Pròleg	5
1. Introducció. Cap a una ciutat intercultural.	
El Pla d'immigració i interculturalitat	6
1.1. Finalitat del pla	7
1.2. Principis estratègics del pla	8
1.3. Estructura i caràcter del pla	10
2. Àrea d'intervenció	12
2.1. Àrea d'intervenció 1. Millorar l'acolliment i facilitar la inclusió	12
2.2. Àrea d'intervenció 2. Fomentar la igualtat i promoure l'equitat dels servicis públics	15
2.3. Àrea d'intervenció 3. Millorar les condicions socials d'inserció	18
2.4. Àrea d'intervenció 4. Fomentar la participació, la convivència i la interculturalitat	21
2.5. Àrea d'intervenció 5. Transversalitat, territorialització i coordinació	26
3. Desenvolupament, seguiment i avaluació del pla	29

Vivim temps on es focalitza la crisi en una crisi migratòria. Però la crisi és mundial. Es referix a un model capitalista i patriarcal que no posa les persones i el planeta en el centre.

Per això, les persones fugen dels seus llocs d'origen per diferents causes. Guerres, extraccions a la terra que forcen les comunitats a desplaçar-se, condicions laborals injustes que generen precarietat i pobresa econòmica, polítiques discriminatòries per orientació sexual o ideologia, vulneració de drets humans, etc.

Ciutats com València, que ens vam declarar Ciutat Refugi al setembre 2015, rebem, acollim i treballem perquè les persones que volen emprendre un projecte vital des de la protecció, la seguretat i, per descomptat, des de la igualtat de drets, ho puguem fer a València. I no podem mirar a un altre costat.

Este pla d'immigració i interculturalitat té caràcter propi ja que la immigració no ha d'anar necessàriament de la mà de l'exclusió i, per tant, estar integrat en altres plans municipals. Les persones migrades són un sector de la població que habita a la ciutat i que per la seua trajectòria i periple migratori requereixen de polítiques públiques concretes. Però també requereix de polítiques per a tota la ciutadania, per a construir una ciutat més solidària, més justa, més igualitària i més intercultural.

Un pla que pose en el centre les persones, més enllà de la seua situació administrativa que una llei estatal d'estrangeria impedisca la seua plena inclusió, que impulse accions a un accés igualitari de drets, a una plena inclusió, a fomentar l'associacionisme i a treballar per una ciutat intercultural, als seus barris pel bé comú, per l'enriquiment i oportunitat d'albergar diferents cultures en una mateixa ciutat.

El que tens a les teues mans ve d'un treball participatiu que s'ha realitzat des de l'Ajuntament de València amb la col·laboració de la Universitat de València i del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat. Primer, es va realitzar un estudi diagnòstic de la immigració a la ciutat de València, que s'ha plasmat en el volum *Cap a una ciutat intercultural. El veïnat immigrant a València. 2006-2016*. I posteriorment, el disseny i redacció d'este Pla municipal d'immigració i interculturalitat 2019-2022.

Desitge agrair, en particular, la participació, suggeriments i aportacions del personal tècnic, representants i/o activistes de les associacions d'immigrants i de les associacions de solidaritat, que han participat en les diferents sessions del procés participatiu.

Continuem treballant per construir ciutats millors per a tots i totes, entre tots els veïns i entre totes les veïnes.

Gràcies per participar en esta construcció.

Neus Fábregas Santana

Regidora de Cooperació al Desenvolupament i Migració

INTRODUCCIÓ. CAP A UNA CIUTAT INTERCULTURAL EL PLA D'IMMIGRACIÓ I INTERCULTURALITAT

Com altres ciutats espanyoles, València va iniciar en els primers anys del segle XXI una política municipal d'immigració. Al setembre de 2002, l'Ajuntament de València va aprovar el I Pla municipal per a la integració de la immigració que, entre altres mesures, va suposar la creació del Centre d'Atenció a la Immigració (CAI). Més tard, ja al novembre de 2008, este pla va ser substituït per un programa d'immigració que formava part del Pla Nord-Sud 2009-2013, que contenia, a més, un programa de cooperació internacional per al desenvolupament i un programa de codesenvolupament, integrant d'esta forma cooperació i immigració.

Amb les eleccions municipals de juny de 2015 i la nova corporació que en va sorgir, s'inicia un tercer període, amb diverses novetats. En primer lloc, es va crear una regidoria de Cooperació al Desenvolupament i Migració com una àrea específica de govern amb la voluntat de reforçar les línies de treball i la seua visibilitat política i social. En esta línia, es crea el Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració amb dos grans àrees, Cooperació i Migració, en què esta última agrupa el Centre d'Atenció a l'Immigrant (CAI) i les seccions de Foment de la Interculturalitat i Planificació i Investigacions. En segon lloc, en el marc d'un model basat en la corresponsabilitat i la participació activa, es va desenvolupar un procés d'un any que va culminar amb la constitució, al setembre de 2016, del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat, com a òrgan col·legiat consultiu, propositiu i assessor, que reconeix a les persones immigrades la seua capacitat d'organització i d'interlocució amb el govern municipal per a la formulació, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques d'immigració i interculturalitat a la ciutat. Un tercer pas d'esta nova etapa l'ha constituït, de novembre de 2017 a maig de 2018, la realització d'un procés participatiu per a la realització d'un estudi diagnòstic del veïnat immigrant i el disseny i elaboració del Pla municipal d'immigració i interculturalitat 2019-2022.

La Declaració Universal dels Drets Humans és la mirada sobre la qual es pensen les accions i mesures que ha de desenvolupar l'Ajuntament, d'una banda, com a garantia que els drets s'exerciran sense discriminació i, d'altra banda, el compromís d'incorporar els drets polítics, econòmics, socials i culturals a tota la població migrant que s'ha incorporat a viure a la ciutat.

L'Administració local ha de garantir els drets de les persones que viuen a la ciutat de València independentment de la seua situació administrativa i d'origen, i tractar d'avançar en l'exercici efectiu dels drets, sabent que hi ha una sèrie de barreres derivades d'una llei d'estrangeria que retalla drets.

Així mateix, este pla proposa treballar contra la vulneració de drets de les persones immigrants i, amb això, pretén la inclusió real i efectiva de tota la ciutadania que conforma la ciutat i, per

tant, les accions preventives en este sentit són un deure des dels poders públics, de manera que resulta imprescindible identificar les barreres que dificulten l'exercici dels seus drets.

Este pla ha d'adequar-se a les noves circumstàncies i requeriments d'un procés d'inclusió dels veïns i veïnes immigrants, molt desestabilitzat per la crisi i per un marc social en què ha augmentat la precarietat i la desigualtat. El nou pla ha de representar un nou impuls a l'actuació municipal per a afavorir l'adequada inclusió de les persones immigrants i les seues famílies, no reduïda a una problemàtica sectorial, sinó transversal.

Este pla subratlla, per a enfrontar-se als reptes actuals, la conveniència d'una orientació intercultural. De la mà del veïnat immigrant, encara que no de forma exclusiva, la diversitat és ja una característica inherent de València, com ocorre amb totes les grans ciutats. Es tracta de valorar la diversitat com a element de desenvolupament, creativitat i enriquiment, i també de cohesió i convivència, i això implica una orientació intercultural.

El repte de València, com el d'altres grans ciutats, és consolidar-se com una ciutat inclusiva culturalment i socialment, la qual cosa suposa avançar en un sentit intercultural. Inclusiva en el cultural, atés que es reconeix plural, valora eixa diversitat i fa d'ella una oportunitat. Inclusiva també en el social, en la mesura en què es garantisca a tot el veïnat unes condicions sociourbanes dignes i la seua inclusió en els processos socials de la ciutat. Intercultural, atés que s'encoratja una interacció i convivència que, a partir de la diversitat de cultures i d'identitats múltiples, vaja teixint un marc comú de referències, una cultura cívica comuna i un "nosaltres", veïns i veïnes de València, compartit.

Una ciutat inclusiva i intercultural suposa, en la perspectiva d'este pla, que és una ciutat que avança en el sentit d'integrar al conjunt dels seus sectors i veïns i veïnes. Integració evoca ací una inscripció normalitzada en els processos socials (treball, habitatge, servicis i participació) i l'accés als béns i recursos que conformen una ciutadania local, en una situació d'igualtat, reconeixement mutu i interacció.

El procés d'inclusió de persones immigrants està conformat per factors de divers tipus i escala. Una part molt rellevant de les dinàmiques d'inclusió i exclusió que, com hem vist, operen a València excedixen l'àmbit local. En uns casos operen a nivell estatal com els grans factors estructurals (mercat de treball, mercat immobiliari) i institucionals (normativa d'estrangeria, polítiques públiques de ciutadania). Altres factors són propis, a Espanya, de l'escala autonòmica, en particular els servicis públics propis de l'estat de benestar (educació, sanitat i servicis socials). Si bé els ajuntaments no tenen competències en molts d'estos aspectes, no obstant això, la seua activitat és molt rellevant com a administració més pròxima a la ciutadania i als espais socials on s'està plasmant el tipus de vida en comú que s'està consolidant.

Al costat de la diversitat de factors que influïxen en la inclusió de persones immigrants cal subratllar la diversitat d'actors que intervenen en el procés i que cal considerar a l'efecte d'este pla: les persones immigrants mateixes, les seues condicions i les seues estratègies de millora; l'Administració local, gestors públics i professionals; les associacions d'acció social, de suport a la immigració i de lluita pels drets, i el conjunt del veïnat.

1.1. Finalitat del pla

La finalitat d'este pla és aconseguir la plena inclusió dels veïns i veïnes d'origen immigrant en la vida de València, la seua ciutat. Una inclusió basada en la igualtat i no discriminació, el reconeixement de la diversitat i les seues aportacions i l'impuls a la interacció i la convivència intercultural. Així com també reconèixer la igualtat de drets que s'han de reconèixer a les persones immigrants. Les persones immigrants són per a l'Ajuntament de València persones amb plens drets i este pla té la finalitat de treballar i dur a terme mesures que possibiliten el reconeixement d'estos drets.

Avançar en esta línia, implica donar suport, aprofundir i consolidar els elements més positius de les dinàmiques d'inclusió, en particular en els servicis públics; treballar perquè els àmbits que hem definit com a oberts, el barri i les opinions i les imatges sobre la immigració, es decanten en un sentit inclusiu i no exclouent; limitar en la mesura del possible les tendències d'exclusió i els seus efectes negatius.

La convivència intercultural té com a valors la igualtat i la no discriminació, el respecte i reconeixement de la diversitat, i la interacció entre veïnes i veïns de diversos orígens. No obstant això, una convivència intercultural positiva també depén de les condicions socials i urbanes en què esta es dona. L'extensió de la precarietat i de la desigualtat, la fragmentació social que ha augmentat, no són bones bases materials per a una adequada convivència intercultural com mostra la recent experiència europea.

Este pla es dirigeix a tot el veïnat de València, ja que la construcció d'una ciutat intercultural, la ciutat dels nostres fills i filles, implica i interessa a tots i totes. Igualment, este pla busca promoure el consens polític entorn de les polítiques d'immigració a nivell local, la implicació dels actors socials i el compromís de la societat civil en la consecució dels seus objectius.

D'altra banda, l'acció en favor de la plena inclusió de les veïnes i veïns immigrants no té un caràcter sectorial, limitat, sinó transversal. Esteprocés d'inclusió afecta totes les dimensions de la vida local; d'altra banda, el seu resultat depén, en bona mesura, de les polítiques d'ocupació, de servicis públics, de benestar social; és a dir, de les polítiques generals de ciutadania. Així doncs, més enllà d'este Pla i de l'acció de l'Àrea de Migració i altres servicis, l'orientació a favor de la igualtat de drets i de la convivència intercultural ha de ser transversal al conjunt de polítiques municipals.

1.2. Principis estratègics del pla

El present pla es fonamenta en els principis que s'enumeren i que orienten el conjunt d'objectius i les mesures en què estes es concreten. Estos principis tenen un caràcter diferent. Els tres primers, els principis rectors, estableixen la filosofia política en què es basa el pla; és a dir, les característiques essencials del tipus de ciutat intercultural que s'aspira a construir amb el concurs de tots i totes. Els principis següents, els principis operatius, tenen un caràcter més aplicat, de política social, i estableixen la forma que es considera més convenient, democràtica i eficaç per a aconseguir les finalitats perseguides.

Enfocament basat en els drets humans

Este enfocament està basat en la idea de transformar les relacions de poder que existixen corregint les desigualtats, les pràctiques discriminatòries i l'injust repartiment de poder. L'Ajuntament ha de garantir l'exercici d'estos drets i les persones immigrants han de participar en el seu propi procés.

Igualtat de drets

El pla es basa en la igualtat de la igualtat de tracte, drets i deures, de tots els veïns i veïnes de València amb independència del seu lloc d'origen, gènere, religió o condició socioeconòmica o situació administrativa. Això suposa, entre altres aspectes, un rebuig rotund a qualsevol tipus de discriminació que, a més d'inacceptable, és incompatible amb una convivència intercultural. A més, de manera transversal, la perspectiva de gènere travessa tot el pla i busca treballar cap a la igualtat de gènere posat que la condició de dona afecta doblement les dones immigrants en la nostra societat patriarcal.

Diversitat com a enriquiment

La diversitat és una realitat de la València actual, constituïx una riquesa, un repte i una oportunitat col·lectiva. Interessa desenvolupar les potencialitats d'esta diversitat com a element de cohesió social per a la construcció d'una societat intercultural sense caure en l'assimilacionisme.

Interculturalitat

La multiculturalitat que ja caracteritza València ha de gestionar-se des de l'òptica de la interculturalitat que suposa el respecte i el reconeixement de la diversitat cultural que caracteritza el nostre veïnat, la convivència i l'intercanvi actiu entre els veïns i veïnes de diferents orígens i la construcció progressiva, entre tots i totes, d'una ciutat diversa, enriquidora i cohesionada.

Universalitat

El principi d'universalitat implica que les persones immigrants compartixen les mateixes institucions i recursos i reben les mateixes prestacions que la població autòctona. Esta plena inclusió, normalització en termes de política social, ha de modular-se en un doble sentit per a aconseguir una millor equitat real. D'una banda, els servicis públics generals han d'adequar-se per a respondre a una nova pluralitat de cultures, perfils i usuaris/àries, i fer efectiva la universalitat. D'altra banda, la normalització no està contraposada amb la creació i desenvolupament de servicis específics, com a suport a l'accés en igualtat de condicions als servicis generals o com a resolució de necessitats especials per a fer possible la integració.

Transversalitat

El caràcter multidimensional del procés d'inclusió dels nous veïns i veïnes afecta totes les facetes de la vida local. Per tant, la política d'immigració de l'Ajuntament no se circumscriu a un pla i/o servici específic, sinó que ha de plasmar-se com un aspecte transversal present en les diferents polítiques del consistori.

Coordinació

El principi de coordinació afecta les diferents parts que intervenen en el procés d'inclusió de les persones immigrants. Si entre l'Ajuntament de València i la Generalitat Valenciana és particularment rellevant, donada la seua competència en servicis bàsics com educació, sanitat, etc., no té menor importància l'adequada coordinació de l'Administració local i les organitzacions de la societat civil, particularment les associacions de solidaritat i les associacions d'immigrants, per a aconseguir una acció més pròxima, eficient i positiva.

Territorialització

El barri o el districte constituïx l'entorn veïnal més pròxim, l'àmbit de la convivència i de l'acció de la part actora socials. El principi de territorialització implica que les mesures contemplades en este pla es desenvolupen en el context veïnal més pròxim i busquen la millor adequació i la major participació de la part actora social, en una orientació de desenvolupament comunitari.

Desenvolupament comunitari i participatiu

El desenvolupament comunitari i participatiu es considera una orientació que implica els diversos actors socials en l'àmbit veïnal que els és propi i facilita desenvolupar les potencialitats de persones i sectors del veïnat, augmenta l'eficiència dels recursos invertits, facilita la interrelació

i l'establiment d'un àmbit de convivència, referència i autoidentificació còmode i acollidor per a tots els sectors del veïnat.

Responsabilitat pública i corresponsabilitat social

El procés d'inclusió de les persones immigrants requereix de polítiques actives d'inclusió que s'han d'impulsar i desenvolupar des dels diferents nivells de l'Administració estatal, autonòmica i local. Encara que els ajuntaments no disposen de competències en esta matèria, cal destacar el paper fonamental de la seua acció com a administració més pròxima a la ciutadania i, per tant, també als nous veïns i veïnes.

Al costat de la responsabilitat pública cal subratllar la corresponsabilitat social. La integració dels nous veïns i veïnes implica el conjunt de la societat local i de la part actora social amb dos manifestacions de particular rellevància: el suport a l'acció pública autonòmica i local d'inclusió i a l'acció solidària de la trama organitzativa de la societat civil.

1.3. Estructura i caràcter del pla

El present pla s'estructura en cinc àmbits de treball o àrees d'intervenció, així com un capítol dedicat al seu desenvolupament i avaluació.

En primer lloc, l'àrea d'intervenció 1, millorar l'acolliment i facilitar la inclusió, es dedica a les polítiques d'acolliment. En segon lloc, àrea d'intervenció 2, fomentar la igualtat i promoure l'equitat en els servicis públics, aborda mesures dirigides als centres educatius, sanitaris i de servicis socials de la ciutat. La tercera àrea, millorar les condicions socials d'inserció, es dedica a la inserció laboral, el treball i l'habitatge. L'àrea d'intervenció 4, fomentar la participació, la convivència i la interculturalitat, constituïx el nucli del pla en concentrar les mesures de foment de la convivència intercultural. L'última àrea, transversalitat, territorialització i coordinació, concreta estos principis per a aconseguir una actuació més eficient i positiva.

A més, d'estes àrees d'intervenció, este pla té com a eixos transversals les dinàmiques d'inclusió i/o exclusió, la situació de les dones immigrants i el procés d'inclusió dels i de les joves d'origen immigrant.

El present pla és el document marc que estableix la política d'immigració i interculturalitat de l'Ajuntament de València, fixa objectius amb vista a acollir adequadament i afavorir la plena inclusió dels veïns i veïnes immigrants i ordena el conjunt de programes i mesures que cal desenvolupar en els pròxims quatre anys.

Donat el seu caràcter de document planificador i quadre de conjunt, el pla ha d'orientar l'actuació municipal i, més enllà, facilitar la coordinació entre els servicis municipals, les associacions de solidaritat i de les associacions d'immigrants, i enquadrar el conjunt d'estes accions, tot això sense menyscar de la iniciativa pròpia i la independència de les organitzacions socials.

Després de l'aprovació del pla, des del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració, i seguint la mateixa metodologia participativa emprada per a la definició d'este document, es realitzarà el desenvolupament operatiu d'este pla. Per a això, primer es prioritzaran les mesures que és urgent implementar, tant les que ja són desenvolupades i que és necessari mantindre, les que es desenvolupen i és necessari millorar introduint modificacions en el seu disseny i les noves que introduïx este pla. Esta priorització ens permetrà distribuir les mesures en el calendari de vigència del pla.

En segon lloc, es dissenyaran les actuacions específiques que hauran de permetre implementar i executar les mesures que este pla conté, amb indicació per a cadascuna d'elles dels agents que han d'intervindre en la seua execució, la planificació en un calendari i els instruments i els indicadors que han de servir-nos per a realitzar el seguiment i l'avaluació de totes elles.

Cadascuna de les actuacions definides haurà de ser consensuada i coordinada amb els serveis municipals i amb els agents socials implicats en la seua execució, amb indicació de qui és el responsable de la seua implementació i desenvolupament. Este procés de definició de les actuacions específiques haurà de ser participatiu i per a això comptarà amb la col·laboració dels agents implicats en la seua definició i execució. Este procés també es recolzarà en les comissions de treball del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat i les entitats de la iniciativa i les associacions d'immigrants en elles representades.

ÀREAS D'INTERVENCIÓ

2.1. Àrea d'intervenció 1. Millorar l'acolliment i facilitar la inclusió

El veïnat d'origen immigrant de València, malgrat l'heterogeneïtat de situacions, té un perfil majoritàriament familiar i s'ha conformat com un sector més del veïnat de la ciutat. En molts casos, una part compta amb molts anys de residència a València; en altres casos, es troba en procés d'establiment i arrelament. Si bé amb la crisi va disminuir el nombre de veïns i veïnes immigrants, a partir de 2015 eixe nombre es recupera. A més, la crisi ha mostrat la voluntat decidida d'una part molt àmplia del col·lectiu immigrant de fer de València la seua ciutat. En este sentit, es consideren fonamentals els servicis i els programes destinats a la plena inclusió i que es desenvolupen en altres àrees d'intervenció del pla.

Al costat d'esta situació majoritària, tenim també persones immigrants nouvingudes i fluxos d'entrada que s'han reactivat a partir de 2015, amb una diversitat de situacions (reagrupament familiar, existència o no de vincles amb residents, etc.) i de problemàtiques socials.

En conseqüència, juntament amb les mesures dirigides a la plena inclusió, es manté la necessitat de realitzar adequadament un primer acolliment, amb un acompanyament com a principal forma de suport per a l'accés als recursos i al procés d'inclusió a la ciutat. En este sentit, l'orientació del pla és doble. D'una banda, en funció del principi de normalització, es prioritza que les necessitats de les persones nouvingudes siguen ateses en la mateixa xarxa de servicis públics que la resta del veïnat de València. D'altra banda, és necessari que es reforcen –donat el baix nivell de partida– els recursos de primer acolliment dirigits específicament a les persones immigrants.

Una altra problemàtica greu que continua afectant una part considerable del veïnat immigrant, prop d'un 14 % del total, és la situació d'irregularitat administrativa, per manca del preceptiu permís de residència, treball o uns altres. En esta situació ens trobem amb una diversitat de perfils: nouvinguts de forma irregular, sol·licitants de protecció internacional que han vist rebutjada la seua petició, exMENA, etc. Entre estos perfils destaca la irregularitat sobrevinguda que s'assenyala com el principal impacte de la crisi, al costat de l'atur. Veïns i veïnes que van disposar en el passat de permís de treball i residència i l'han perdut per no poder complir les condicions que estableix la llei per a la renovació del permís (bàsicament, l'acreditació del contracte). A més, esta situació no solament afecta el titular del permís, sinó que, depenent de les circumstàncies, arrossega també parelles, fills i filles.

Mesures

1.1. Realització i difusió (fullets, vídeo i materials per a xarxes socials) d'un manual, *Els meus primers passos a València*, elaborat en diverses llengües, per a facilitar el coneixement dels recursos de primer acolliment existents, amb tot el detall possible i distribuït en els recursos municipals, entitats, etc.

1.2. Establir un protocol d'actuacions i recursos de primer acolliment de l'Ajuntament i de les associacions de solidaritat mitjançant processos de concert social o contractes, que garantiscuen així procediments administratius de licitació pública.

1.3. Reforçar el servei de primer acolliment del CAI, amb intervencions personalitzades i acompanyaments necessaris i reforçar el servei jurídic del CAI ampliant els dies d'atenció i fent possible l'acompanyament en els casos que el requereixen.

1.4. Garantir la màxima accessibilitat de les comunicacions de l'Ajuntament i assegurar-ne la claredat tenint en compte la realitat de la població immigrant i les llengües que parlen majoritàriament.

1.5. Realitzar accions dirigides a la població en general sobre l'exercici dels drets que afecten la ciutadania i, en particular, la ciutadania immigrant que viu a la ciutat.

1.6. Involucrar des de l'Ajuntament agents que tenen a veure amb l'exercici dels drets fonamentals per a realitzar accions que visibilitzen l'accés/exercici i els mecanismes a la disposició de la ciutadania per a exigir-ne l'aplicació (Ajuntament, ICAV, Fiscalia, CGPJ, TSJ, etc.).

1.7. Realitzar accions de sensibilització jurídica des de l'Ajuntament. Realitzar accions informatives i/o materials que tinguin per objecte donar a conèixer les formes d'accés a la justícia per a la ciutadania estrangera que els permeti que es faci efectiu este dret, així com donar a conèixer la Carta de Drets de la Ciutadania davant la justícia, que té com un dels seus objectius prestar especial atenció a les persones que es troben més desprotegides.

1.8. Millorar el funcionament i l'atenció del Padró municipal amb la finalitat que puguin accedir en igualtat de drets totes les persones que viuen a la ciutat, posant l'accent principalment en els casos que presenten aspectes problemàtics (sense domicili fix, acreditació de personalitat, targeta blanca, uns altres...) aplicant la legislació vigent. Agilitar i facilitar els requisits administratius que siguin competència municipal per a l'accés als serveis i centres públics d'ensenyament, sanitat i serveis socials específics situats a la ciutat.

1.9. Crear i implementar un document de veïnatge que incloga persones immigrants en situació d'irregularitat administrativa i que n'acredite la personalitat, el temps de residència a la ciutat, i amb l'objectiu d'acreditar el seu arrelament a la ciutat per a, si escau, ser utilitzat en el marc dels procediments d'internament en CIE i/o expulsió.

1.10. Adoptar les mesures perquè les persones immigrants en situació d'irregularitat administrativa i les seues famílies puguin beneficiar-se de reduccions, actuacions i programes en els serveis municipals (EMT, uns altres...) igual que la resta del veïnat en la mateixa situació de precarietat social.

1.11. Atés que en els processos d'arrelament social és necessari acreditar la realització de tallers formatius, cursos, etc., es continuaran realitzant cursos i tallers en el CAI de diversa tipologia. En este sentit, es procedirà a una adequació de l'actual Escola d'Acolliment (programa volun-

tari de comprensió de la societat valenciana de la Generalitat Valenciana) per a renovar i ajustar-ne els continguts en una orientació intercultural des de la qual ha de construir-se la inclusió en la diversitat, en coordinació amb el procés de renovació en eixe sentit de la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de la Generalitat Valenciana¹ i en col·laboració amb les associacions de solidaritat i les organitzacions d'immigrants per a ajustar els continguts concrets a les diverses necessitats específiques.

1.12. Reforçar conjuntament amb les associacions de solidaritat i les organitzacions d'immigrants les campanyes explicatives i de sensibilització sobre els requeriments i les exigències del procés de regularització d'arrelament social, particularment en els aspectes d'acreditar un coneixement i relació amb la societat de recepció, així com la rellevància del coneixement de l'idioma, dirigida específicament als col·lectius que puguin presentar majors dificultats en este sentit.

1.13. Constitució d'una xarxa de centres d'acolliment de titularitat municipal a favor de les persones migrants sense recursos residencials i que es troben al carrer, que responga a la diversitat de perfils de persones i famílies en esta situació i que faça possible i facilite una intervenció integral quan això siga necessari. En els casos que es requerisca, existirà una coordinació amb el CAST que depén de Servicis Socials per a oferir una intervenció professional el més adequada i personalitzada possible.

1.14. S'articularà un protocol d'acolliment i atenció, el dispositiu especial davant situacions climatològiques adverses, liderat per la Regidoria de Servicis Socials i el Servici de Benestar Social i Integració, però que es coordinarà amb la resta de servicis municipals amb competències en este protocol. Este protocol s'elaborarà amb un període d'antelació adequat per a atendre amb dignitat les persones que el requerisquen.

1.15. Establir un protocol d'actuacions i recursos residencials i d'acolliment de primera necessitat de l'Ajuntament, amb les associacions amb les quals l'Ajuntament té convenis respecte a places d'alberg i les associacions de solidaritat amb immigrants amb programes que inclouen recursos residencials situats i/o que desenvolupen la seua activitat a la ciutat de València.

1.16. Realitzar una convocatòria de subvencions per a organitzacions socials que desenvolupen programes amb persones immigrants de cobertures bàsiques relacionades amb drets: servici jurídic, classes de castellà i valencià, servici d'orientació laboral.

1.17. Millorar i aprofundir el projecte municipal "La nostra ciutat, el teu refugi", implementat per diverses associacions, amb l'objectiu d'afavorir la inclusió plena del col·lectiu de les persones refugiades a la ciutat. A més de les actuals línies d'actuació d'este projecte, com la sensibilització i la mediació (amb entitats bancàries, amb empreses, etc.), la formació i la gestió d'ajudes extraordinàries, es facilitarà l'accés a l'habitatge d'este col·lectiu, particularment de les famílies, mitjançant la seua consideració com a col·lectiu vulnerable a l'efecte de les polítiques municipals i autonòmiques en matèria d'habitatge social i s'estudiarà -conjuntament amb les associacions que desenvolupen el projecte- la creació d'una borsa d'habitatge que incloga una me-

1. D'acord amb l'Informe jurídic-social sobre la situació de les persones immigrants a la Comunitat Valenciana, es considera "esgotat el model seguit per l'actual Programa voluntari de comprensió de la societat valenciana" i és necessari "dissenyar una nova formació" en el sentit d'Escola de Ciutadania Intercultural (pàg. 221, informe citat).

diació amb propietaris i propietàries d'habitatge (la qual cosa implicaria una assegurança i el seguiment corresponent, entre altres mesures).

1.18. Crear grups que combinen l'alfabetització amb l'aprenentatge de les llengües de la societat d'acolliment.

1.19. Millorar la coordinació entre les entitats socials i l'Ajuntament a l'hora d'identificar i atendre de manera conjunta i coordinada les necessitats en matèria de formació en castellà a la ciutat (valorar iniciatives passades com la Mesa de la Llengua).

1.20. Augmentar l'oferta pública d'ensenyament del castellà i del valencià (en tots els nivells, amb especial èmfasi en l'ensenyament bàsic del castellà i el valencià com a pas previ per a la seua inclusió a la ciutat) de l'Ajuntament de València a les necessitats específiques del col·lectiu immigrant nouvingut treballant juntament amb la Universitat Popular, a més del reforç en el CAI com a servici especialitzat.

2.2. Àrea d'intervenció 2. Fomentar la igualtat i promoure l'equitat dels servicis públics

En el curs 2016-2017, l'alumnat estranger dels col·legis públics i els instituts de València suposava 11.489 persones, el 8,76 % del total; segurament un percentatge major si s'hi inclouen les persones nacionalitzades. Esta inserció educativa és bàsica per a la seua adequada socialització, aconseguir un treball i autosuficiència econòmica futura i una millor inclusió com a ciutadans i ciutadanes. A més de l'educació que reben els seus fills i filles, esta inserció educativa constituïx una de les principals vies de relació quotidiana amb l'entorn i amb l'Administració. Els centres escolars es conformen com un dels espais d'interacció quotidiana de veïns i veïnes de diferents orígens.

Esta inclusió es veu entelada per límits que afecten el principi d'equitat educativa. D'una banda, es constata una trajectòria formativa diferent de l'alumnat espanyol i estranger, amb estudis més curts, major abandó i incorporació més primerenca al mercat laboral dels fills i filles d'immigrants, per diverses causes, entre les quals destaca la situació socioeconòmica de la família. D'altra banda, s'ha consolidat una doble xarxa educativa en la qual els menors i els joves d'origen immigrant es concentren als centres públics, en particular als situats als barris obrers perifèrics que solen presentar majors dèficits.

En l'àmbit sanitari el pla planteja, en la mesura de les competències municipals, facilitar l'accessibilitat normalitzada a la targeta SIP i als centres de salut, i donar suport a programes de promoció de salut comunitària, amb orientació intercultural, que faciliten l'accessibilitat i les cobertures dels col·lectius amb dèficits en este sentit.

La crisi i les polítiques d'austeritat s'estan saldant amb un fort increment de la pobresa i la desigualtat. Al costat d'altres sectors populars, les persones i les famílies immigrants es troben entre les més afectades proporcionalment atés que partien de situacions més fràgils. De fet, la població immigrant està sobrerrepresentada tant als centres municipals de Servicis Socials (CMSS), en 2016 el 24,9 % de les persones ateses en el Servici d'Informació eren estrangeres. Les problemàtiques que plantegen són similars a les d'altres famílies espanyoles en la seua mateixa situació socioeconòmica que, en el cas de les famílies immigrants, s'agregen per xarxes més reduïdes, suports més limitats i una major inseguretat generada, entre altres factors, pel temor a caure en la irregularitat.

Mesures

2.1. Donar suport a l'adequada escolarització mitjançant la posada en marxa de dos programes nous per a xiquets i xiquetes entre 3 i 12 anys. El programa "Quedem en eixir de classe" per a xiquets i xiquetes sense recursos familiars per a una adequada atenció després de classe. Acol·liria a les i els menors espanyols i d'origen immigrant amb un contingut socioeducatiu, de reforç escolar i foment de la interculturalitat. El programa "Centres oberts", en connexió amb l'anterior, estableix l'atenció socioeducativa i d'oci, en dies no lectius utilitzant les instal·lacions d'un centre del barri.

2.2. Garantir l'accés a les ajudes a l'escolarització, tant de l'Ajuntament com de la Generalitat Valenciana, de les i els menors d'origen immigrant en condicions de necessitat social, amb independència de la situació administrativa dels pares.

2.3. Estudiar els criteris, des de la Junta d'Escolarització, per a limitar la concentració excessiva d'alumnat d'origen immigrant en determinats centres escolars públics.

2.4. Aprofundir les activitats socioeducatives d'orientació intercultural en col·legis públics i instituts. Potenciar i donar suport al programa municipal de la Xarxa Puja el To contra el Racisme, donar suport i desenvolupar les figures dels agents de convivència i els equips de mediació i la realització d'activitats interculturals. Promoure tallers en centres escolars que ajuden l'alumnat a entendre les arrels del racisme, el racisme institucional i sistèmic i a reconèixer els seus propis privilegis.

2.5. Donar suport als tallers "Cap a un centre antiracista", que proporciona la Xarxa Puja el To contra el Racisme, dirigits al professorat, per a dotar-los d'eines amb les quals dur a terme una educació adaptada a les realitats de l'alumnat. És important que l'educació atenga les experiències i necessitats d'un alumnat divers. En estos tallers els centres poden explorar activitats i recursos per a la creació de centres més diversos.

2.6. Creació de tallers extracurriculars on les xiquetes i xiquets immigrants puguin aprendre sobre la història i la cultura dels països d'origen de les seues famílies.

2.7. Impulsar l'esport escolar com a element cohesionador amb projecció de barri. En esta línia, fomentar equips i competicions que potencien la interacció, el sentiment de pertinença comuna i l'establiment de vincles socials positius entre menors i joves de diferents orígens. Tractar d'implicar les organitzacions juvenils esportives amb iniciatives a nivell de barri (tipus lligues o jornades) per a ampliar els vincles socials dels i les joves que hi participen.

2.8. Fomentar l'orientació, el suport educatiu i psicosocial, dels xics i xiques d'origen immigrant que s'incorporen als IES per reagrupament familiar o altres motius. Es fomentarà com a activitat de la Xarxa Puja el To contra el Racisme un protocol d'acolliment al centre, al seu funcionament i cultura escolar, i d'informació dels recursos juvenils al barri, a càrrec d'un alumne o alumna "col·lega-guia" o "agent de convivència". En cas que es detecten necessitats específiques de tipus psicosocial es derivarà a un programa especialitzat².

2. Es tracta del programa que desenvolupa actualment Psicòlogues i Psicòlegs sense Fronteres, que caldria ampliar.

2.9. Fomentar la relació entre les famílies immigrants, les organitzacions de persones immigrants, les AMPA i els centres educatius, mitjançant jornades de trobada, lúdiques i d'informació i orientació en l'àmbit educatiu. Promoure el lideratge de pares i mares immigrants als col·legis, que ajuden a fomentar la participació d'altres persones immigrants en activitats escolars, trobades o setmanes interculturals.

2.10. Suport i foment de la continuïtat en estudis postobligatoris per part dels fills i filles d'immigrants mitjançant la sensibilització amb professorat i famílies, així com facilitar a estes informació sobre diferents aspectes (ajudes, beques).

2.11. Fomentar la participació de les persones (joves i adultes) immigrants en les activitats formatives que es realitzen tant a la Universitat Popular, com als centres municipals de Joventut, en una doble via. D'una banda, estudiar l'oferta i les condicions dels cursos, així com aspectes per a facilitar la presència de veïns i veïnes immigrants. L'oferta formativa ha de donar resposta a les necessitats reals de les persones immigrants i anar més enllà de l'aprenentatge de les llengües i de la cultura autòctona. D'altra banda, realitzar una campanya d'informació i sensibilització entre estos últims sobre les universitats populars i altres recursos de formació d'adults a la ciutat.

2.12. Facilitar l'accessibilitat normalitzada a la targeta SIP i als centres de salut, en la mesura de les competències municipals. Donar suport a la labor de les i els agents de salut de MIH Salut com a programa de promoció de la salut i la participació ciutadana, amb orientació intercultural, dirigit a la població vulnerable de la ciutat de València. Millorar la coordinació territorial amb professionals dels centres de salut en intervencions integrals amb grups en situació d'exclusió social. Donar suport a l'accés de les persones immigrants al sistema de salut per mitjà d'un servei de traducció si es requereix.

2.13. Continuar, als centres municipals de servicis socials (CMSS), amb l'atenció i l'acolliment a persones immigrants indocumentades, particularment amb menors a càrrec. Facilitar la informació de prestacions, accions i recursos municipals, perquè hi puguem accedir.

2.14. Millorar a nivell municipal les actuacions i els programes tendents a lluitar contra la cronificació de la pobresa, entre el veïnat autòcton i immigrant, com és la Renda Valenciana d'Inclusió de la Generalitat Valenciana.

2.15. Millorar l'atenció als perfils de precarietat immigrant detectats en el diagnòstic (persones indocumentades, dones soles amb fills a càrrec...) per mitjà de la coordinació dels diferents recursos implicats.

2.16. Estudiar la possibilitat d'ampliar la destinació d'algunes prestacions de servicis socials considerades d'emergència a despeses extres derivades i necessàries del procés d'inclusió, amb el compliment dels requisits socioeconòmics requerits, com són les ajudes de transport per a la tramitació de la documentació.

2.17. Millorar l'atenció als grups en situació d'exclusió social (població gitana romanesa, hòmens i dones subsaharians exclosos...) mitjançant majors recursos, millora de la coordinació

de les associacions i professionals públics que treballen amb estos col·lectius i aprofundir i ampliar els programes integrals existents (escolarització, habitatge, formació socioocupacional adequada, etc.).

2.3. Àrea d'intervenció 3. Millorar les condicions socials d'inserció

El veïnat immigrant a València, com altres sectors populars, ha acusat particularment els impactes de la crisi, atés que es tracta fonamentalment d'una migració laboral, a diferència d'altres territoris de la geografia valenciana on coexistix amb altres perfils migratoris, com la migració de retir. D'acord amb l'aproximació de l'EPA, les taxes d'atur, de temporalitat i de treball a temps parcial entre persones immigrants veïnes de València presenten indicadors més negatius, entre 5 i 10 punts percentuals, que els autòctons.

A València podríem establir tres perfils immigrants en relació a la seua inserció laboral. En primer lloc, al voltant d'un 17-20 % del col·lectiu, amb bons treballs concordes a les seues capacitats, professionals, tècnics i administratius, normalment vinculats a una residència d'anys i un reeixit procés d'inclusió. En segon lloc, la major part de la població immigrant, fins a un 60 %, té ocupacions no qualificades, amb sous baixos, tasques penoses i escassa seguretat, tant laboral com pel que respecta a perspectives de continuïtat. El tercer perfil, un sector sobre el 20 %, són les persones immigrants en situació d'irregularitat o amb permís, amb trajectòries laborals que combinen períodes d'atur, treball en economia submergida i, quan poden, contractes temporals, la qual cosa les aboca a la cronificació de la precarietat, si més no a situacions d'exclusió social, amb repercussions en diferents àmbits, com l'allotjament o el manteniment de la normalitat administrativa.

A més, ha augmentat la seua concentració en sectors amb alta presència immigrant, com el servei domèstic i el treball agrícola, on més s'ha notat la reculada en les condicions de treball. En el servei domèstic han baixat els sous, la major demanda es dona com a interna, i una part del sector continua en la informalitat, la qual cosa comporta seriosos dèficits en les garanties laborals i, consegüentment, en les condicions de vida de moltes dones immigrants i les seues famílies. En el camp, particularment en els cítrics, la introducció de les ETT ha sigut un altre factor que ha propiciat l'augment de l'explotació i de les irregularitats. A esta situació cal afegir les dificultats de control i inspecció en estos dos sectors.

Com a conseqüència de la crisi, un sector important del veïnat immigrant ha conegut una reculada en la millora residencial que, amb no pocs esforços, havia aconseguit en els anys finals del *boom* econòmic. L'accés a l'habitatge està molt relacionat amb la inserció laboral. Com altres sectors populars en situació socioeconòmica precària, amb treballs discontinus i de mala qualitat, les persones i famílies immigrants en tal situació tenen molt difícil accedir a un allotjament digne o mantindre el que tenen.

Mesures

3.1. En la línia d'impulsar l'accessibilitat i la participació de les persones immigrants a València Activa i València Inserta es proposa:

- Ampliar el coneixement de València Activa i València Inserta entre el veïnat immigrant i facilitar-ne l'accessibilitat, indistintament de la seua situació administrativa.
- Potenciar una diversitat de cursos de formació que afavorisquen la inclusió laboral en sectors d'activitat menys precaritzats i adaptar estos programes formatius a la situació d'una part d'immigrants i altres sectors populars (nivells educatius de partida, horari, etc.).

- Dur a terme formacions sobre els drets laborals, amb la finalitat que les persones immigrants coneguen els seus drets i puguin interposar denúncies o traslladar-les a les organitzacions quan estos drets no es complixen.
- Establir punts d'informació, assessorament i acompanyament en processos d'homologació i acreditació professional. Reconeixement i valorització del *curriculum vitae* ocult de la població immigrant, en concret, de les dones immigrants.
- Capacitar, acompanyar i assessorar col·lectius i persones immigrants que vulguen emprendre un projecte empresarial. Fomentar i incentivar l'emprenedoria social i/o d'economia social entre estos col·lectius.
- Estudiar conjuntament amb les associacions de comerciants provinents de la Xina i de comerciants pakistanesos, entre d'altres, les seues necessitats, possibilitats i accessibilitat als recursos de València Activa i València Inserta.
- Estudiar la implementació de plans d'ocupació que possibiliten la regularització de les persones immigrants i les situacions d'irregularitat administrativa sobrevinguda.

3.2. Visibilitzar la immigració en el Pla estratègic d'ocupació, emprenedoria i formació de la ciutat de València. Com en altres grups precaritzats, considerar els factors específics de precarietat i exclusió de determinats col·lectius com les treballadores de la llar, manteros, persones que treballen en la recollida de ferralla o aparcant cotxes...en referència a l'adequació de programes i accions, criteris de baremació i altres aspectes de foment d'ocupació i formació. Generar recursos formatius professionals indistintament de la situació administrativa i atesa la realitat de les persones immigrants (horaris, beques...). Desenvolupar polítiques d'ocupació orientades a combatre la forta sectorització laboral que afecta els col·lectius més precaritzats, com les persones immigrants.

3.3. Afavorir la inclusió dels fills i filles d'immigrants en els programes específics per a joves de formació, ocupació i polítiques actives d'ocupació. En este sentit, es considera bàsic un major coneixement i difusió d'estos recursos entre els i les joves d'origen immigrant, tant des de les associacions com des dels centres municipals de Joventut.

3.4. Explorar alternatives a l'economia informal, recollida de ferralla i venda ambulant, particularment en els casos de col·lectius amb una gran incidència d'estes situacions. Estudiar, en el cas de la ferralla, la creació d'una formula cooperativa i dos espais de emmagatzematge acompanyat, al seu torn, d'una intervenció per a augmentar els recursos sociolaborals d'estes famílies³.

Estudiar la ubicació dels manteros i les manteres en un espai de la ciutat i treballar un procés per a aconseguir, amb la forma de cooperativa, societat laboral o una altra, la seua inclusió en els mercats extraordinaris de carrer, entre altres línies d'acció.

3.5. Orientar les dones treballadores de la llar i oferir-los la intermediació i defensa legal, si és necessària, per mitjà del servei jurídic del CAI o en col·laboració amb els sindicats i les organitzacions que treballen amb este col·lectiu, així com realitzar campanyes i incidir amb les empreses en la contractació d'empleades de la llar en condicions laborals dignes.

3. Per a més detalls, es va realitzar una proposta concreta en Torres (dir.) (2016), *El veïnat romà i els immigrants que exerceixen d'aparcacotxes a València*. València: Ajuntament de València.

3.6. Lluitar contra l'explotació laboral de les persones immigrants (especialment en el sector agrícola, ús de llar i servicis):

- Impulsar un observatori conformat per l'Administració, sindicats, entitats socials i col·lectius afectats per a la denúncia i visibilització de casos d'explotació i discriminació laboral de la població migrant amb especial incidència en el sector agrícola i empleades de la llar.
- Desenvolupar campanyes de sensibilització, promoció i bones pràctiques per a la contractació laboral i compliment de drets laborals generals, però en concret en el sector d'empleades de la llar, servicis i agrícola.
- Desenvolupar campanyes de promoció de drets laborals a la ciutadania general, població migrant, col·lectius i entitats socials.

3.7. L'activitat municipal de foment, en particular la tècnica de la subvenció, pot ser un instrument útil per a implementar polítiques públiques en matèria d'igualtat i de persones immigrants. Això pot fer-se en una doble vessant. D'una part la convocatòria de subvencions específiques per a entitats que actuen en este sector i, d'una altra, la inclusió de requisits específics en matèria de subvencions, com alguns dels que com a exemple s'indiquen seguidament: polítiques de millora de la diversitat en seues plantilles, processos de selecció que no tanquen la porta a les persones immigrants, formació en igualtat d'oportunitats per a les plantilles, contractació en pràctiques a persones immigrants en els sectors en els quals estes estiguen infrarepresentades.

3.8. Dur a terme una incidència municipal, per mitjà de fòrums, jornades o altres fórmules, en matèria de sensibilització al teixit empresarial local sobre la gestió de la diversitat i la creació d'ocupació diversa que incloga totes les persones.

3.9. Continuar treballant en l'acció municipal contra la infravivenda i ampliar el Programa d'intervenció integral amb famílies del CVP, amb recursos de mediació intercultural i en coordinació amb les associacions socials que també hi intervenen.

3.10. Reforçar el Protocol social d'actuació per desallotjaments d'infravivenda⁴. S'elaborarà un protocol d'actuació entre Servicis Socials, Policia Local i altres servicis municipals, com el CAI, que incloga una intervenció prèvia de Servicis Socials, actuacions coordinades de tots els servicis que intervenen, alternatives de reallotjament i acompanyament social.

3.11. Visibilitzar la situació d'una part rellevant del veïnat immigrant en matèria d'habitatge en el Pla estratègic d'habitatge 2017-2021 de l'Ajuntament de València. Com en altres grups precaritzats, considerar els factors específics de precarietat i exclusió en referència als criteris d'actuació. En este sentit, en el marc del que ha de ser el desenvolupament d'un parc d'habitatge social públic de lloguer a la ciutat de València, incloure pisos d'acollida temporal, amb intervenció social, per a població immigrant i amb perspectiva de gènere.

4. Esta mesura no està referida als desnonaments de pisos per impagament de lloguer o del crèdit hipotecari, abundants durant els anys més durs de la crisi i que encara es produïxen. Esta mesura es referix a casos en què, per ordre judicial i/o estat perillós de ruïna manifest, es produïx un desallotjament d'una infravivenda o d'un assentament.

3.12. Augmentar els recursos residencials d'urgència fins al desenvolupament ple del Pla estratègic d'habitatge 2017-2021 de l'Ajuntament de València i de la Llei de la funció social de l'habitatge de la Generalitat Valenciana. En esta línia, a més de la xarxa de centres d'acollida ja assenyalat en l'àrea 1, augmentar el nombre de pisos d'acollida temporal per a situacions que ho requerisquen, amb atenció particular a dones soles amb càrregues familiars.

3.13. Pel que fa a l'Oficina d'Informació i Atenció en Matèria d'Habitatge, establida pel Pla estratègic d'habitatge 2017-2021 de l'Ajuntament de València, estudiar l'ampliació de les seues funcions a mesures de mediació, estímul i seguretat als propietaris i propietàries d'habitatges en lloguer (borsa d'habitatges, cobertura de danys o impagament, seguiment en els casos en què es requerisca) per a facilitar l'accés a l'habitatge de lloguer de persones i famílies en situació de vulnerabilitat social, entre d'altres les famílies immigrants que per la seua situació socioeconòmica ho requerisquen i amb particular atenció a les dones immigrants amb fills i filles a càrrec.

3.14. Des de les competències municipals, s'estudiarà per a incloure en els processos de contractació i subcontractació pública clàusules socials que fomenten i donen suport a la inclusió laboral de les persones immigrants.

2.4. Àrea d'intervenció 4. Fomentar la participació, la convivència i la interculturalitat

En l'àmbit urbà, el barri és l'espai intermedi entre l'habitatge i la ciutat, l'escenari de la vida quotidiana i on es forgen les dinàmiques de convivència, de cohesió o de conflicte. A València, en termes generals, els veïns i veïnes d'uns i altres orígens compartixen els espais de la vida quotidiana al seu barri sense tensions especials ni interrelació significativa. El to general sembla ser el d'una "convivència pacífica però distant", la immensa majoria de les vegades sense interrelació significativa. Esta convivència es concreta més en clau de multiculturalisme, com a presència de tots i totes, que en clau d'interculturalisme, com a interacció creixent. Sota eixe to general de convivència indiferent han quallat relacions més significatives, com relacions de bona convivència i, fins i tot, d'amistat normalment vinculades al llarg temps de residència dels veïns i veïnes immigrants. També s'expressen opinions crítiques que, de forma real o imaginària, els atribueixen infringir regles de convivència, incomplir normes o costums que es consideren molestos, com una sociabilitat massa "expansiva" o uns altres.

Una de les orientacions generals d'este pla és promoure una major participació quotidiana del veïnat immigrant, en els diferents nivells i processos socials que caracteritzen la vida urbana, de manera que augmente la interacció. Al mateix temps, este pla impulsa el caràcter d'òrgan de participació del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat, fomenta l'associacionisme immigrant i procura atendre les necessitats específiques de convivència i participació de sectors del veïnat immigrant. En el marc d'este pla, es treballarà perquè una i altra línia siguen complementàries, es reforcen mútuament i enfortisquen les dinàmiques d'interacció i interculturalitat.

En contrast amb els espais públics comuns, un dels temes que suscita més interrogants són els espais on es reuneixen persones i famílies del mateix origen per a l'esplai social. Este tipus d'espais solen ser valorats negativament tant per la hipotètica deterioració de l'espai com pel fet que es consideren una manifestació d'escassa voluntat d'integració. Estos espais són qualificats sovint com a guetos, sense considerar les necessitats de sociabilitat informal que cobrixen per a qui els freqüenta, ni el fet que les mateixes persones tenen un funcionament normalitzat als espais públics comuns. Es fa necessari, per tant, dignificar este tipus d'espais quan siga necessari i desenvolupar una labor explicativa sobre el fet que la recreació d'aspectes de les cul-

tures d'origen no necessàriament ha de ser incompatible amb una identitat comuna, còmoda i acollidora per a tots i totes.

Una orientació d'este pla és fomentar actituds i opinions més positives, mitjançant el discurs institucional, la premsa local, la realització d'activitats concretes, així com afeblir les actituds més poc inclinades i, en particular, desmuntar els estereotips. En este sentit, a més d'altres accions, es planteja la implementació d'una estratègia antirrumors dirigida a la ciutadania, tant a nivell de ciutat com a nivell de barri, amb activitats i materials específics.

Mesures

4.1. Fomentar la participació del veïnat immigrant en el teixit associatiu del barri i/o districte on viu privilegiant els àmbits festius, veïnals, esportius i comercials, donada la seua rellevància a València. Més en concret:

- En l'àmbit festiu, establir relacions amb la Junta Central Fallera i estudiar un possible conveni que afavorisca, a nivell de barri, mesures d'introducció i promoció entre el veïnat immigrant i la seua inclusió en activitats i en el programa festiu de les Falles. La Regidoria de Cooperació Internacional i Migració, el Consell Local de Migració i Interculturalitat i la Junta Central Fallera treballaran conjuntament propostes per a visibilitzar la diversitat cultural i la defensa dels drets humans, atorgat per un jurat de persones voluntàries immigrants.
- En l'àmbit veïnal, estudiar un possible conveni amb la Federació d'Associacions Veïnals de València que afavorisca mesures de presentació al veïnat immigrant i n'afavorisca la participació activa en les associacions de cada barri i en les seues activitats.
- En l'àmbit cultural, adoptar mesures per a afavorir la participació del veïnat immigrant en les seues activitats (musicals, teatrals, exposicions artístiques, amb particular atenció a la inclusió de xiquets, xiquetes, adolescents i dones). Al mateix temps, establir mesures de foment perquè les associacions culturals reflectisquen en la seua programació i activitats la diversitat cultural que hui ja caracteritza València.
- En l'àmbit esportiu, adoptar mesures que, més enllà de la utilització d'espais, fomenten i faciliten la participació de veïnat immigrant en les activitats desenvolupades per les associacions esportives existents.
- Als barris amb major tradició i/o presència de comerços, impulsar la realització d'activitats conjuntes de comerciants autòctons i immigrants de foment del comerç local, així com afavorir que les associacions de comerciants de barri incorporen els i les comerciants de origen divers.

4.2. Fomentar activitats per a donar a conèixer a la població autòctona les realitats del veïnat immigrant, les barreres que poden existir per a la seua participació en les associacions i com trencar-les. Entre estes activitats, s'inclouria formació específica sobre comunicació intercultural i sobre les diferents realitats de les diverses comunitats, especialment sobre la comunitat musulmana.

4.3. Fomentar la participació dels i de les joves d'origen immigrant en associacions i centre juvenils, particularment a nivell de barri. A tal fi, s'impulsarà la realització per part dels centres municipals de Joventut de jornades i/o activitats, en coordinació amb IES i associacions juvenils amb activitat al barri, orientades a informar i presentar als i a les joves d'origen immigrant la diversitat d'activitats i recursos juvenils existents. Igualment, des dels centres municipals de

Joventut es potenciarà el desenvolupament d'activitats de divers tipus que mostren de forma positiva la diversitat que caracteritza la joventut de València.

4.4. Promoure la participació de dones immigrants en les associacions ciutadanes, culturals i artístiques, presents a la ciutat i, particularment, en les associacions de dones, mestresses de casa, col·lectius feministes. Igualment, donar suport i afavorir l'associacionisme com a dones immigrants i, en cas de requerir-ho, rebre informació, formació i suports de l'Espai Dones i Igualtat (EDI) de l'Ajuntament de València.

4.5. Impulsar i promoure l'associacionisme immigrant mitjançant una doble línia. D'una banda, estudiar les fórmules que faciliten la participació de les i els membres d'associacions d'immigrants en les mesures i recursos generals de foment de l'associacionisme (incentius, formació, convocatòries). D'altra banda, adoptar mesures específiques com a disposició d'espais, informació⁵, assessorament davant necessitats puntuals i suport específic en determinades convocatòries, que es vehiculizaran per mitjà de l'Espai Intercultural i el Consell Local d'Immigració i Interculturalitat.

4.6. Aprofundir el caràcter del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat com a òrgan de participació en matèria d'immigració i interculturalitat. En particular, correspon al Consell Local realitzar una labor de seguiment del desenvolupament del pla, de foment de les seues línies de treball, i participar en la seua avaluació. Igualment, en relació a les línies de treball del pla, el Consell Local es conforma com a espai de coordinació entre l'Ajuntament i els agents socials que treballen en l'àmbit de la immigració i la interculturalitat, una coordinació que ha de traslladar-se a nivell de barri i/o els espais territorials on s'intervé. Es dotarà el Consell Local d'una pàgina web que complisca el doble paper de web institucional del Consell mateix i com a web recurs⁶ d'immigració i interculturalitat a València, per a les associacions mateixes i el públic en general.

4.7. Impulsar i fomentar projectes de desenvolupament comunitari de barri, amb perspectiva intercultural i de gènere, que impliquen associacions de divers tipus en un procés participatiu d'elaboració del projecte, a nivell de diagnòstic, necessitats, objectius, disseny i busca de finançament, quan siga necessari, així com la posterior realització d'este. Es prestarà assessorament des de la Secció de Foment de la Interculturalitat de l'Àrea de Migració i, segons les necessitats, suport a càrrec de l'equip de mediació.

4.8. Foment d'activitats de convivència a nivell de barri privilegiant dos línies en particular. Una, dirigida al veïnat en general, es tractaria d'un programa tipus "Quedem al barri?", en el qual, mitjançant un passeig i una activitat de convivència es presenta el barri als nous veïns i veïnes, els seus equipaments i servicis, les associacions, la xicoteta història que el caracteritza. Una segona línia privilegia la realització d'activitats lúdiques, esportives i culturals, a nivell de barri, orientades als i a les joves de diferents orígens, amb implicació de la Xarxa Puja el To contra el Racisme per a publicitar-la i encoratjar-la des dels IES, com a espai de reunió de les i els joves,

5. Establir un canal d'informació situat en la web del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat que reculla i actualitze les notícies, avisos rellevants, convocatòries i programes de major interès per a les organitzacions d'immigrants.

6. En ella es podria "concentrar", amb independència que estiguen també en altres repositoris institucionals, estudis i documentació sobre immigració i interculturalitat a València; una secció de notícies, convocatòries i avisos útils per a les associacions; guia de recursos per als nous i noves veïns; programes i activitats realitzats per les associacions, etc., i que estiga territorialitzat (mapa de València, a nivell de barris, amb recursos, programes i activitats).

i des de les organitzacions juvenils actives al barri, així com des del Centre Municipal de Joven-tut que corresponga. Crear una guia d'activitats que enfortisquen els vincles entre les associa-cions de barris, les associacions d'immigrants i unes altres, que servisquen per a apoderar les veïnes i veïns, els facen guanyar en autoestima i creativitat, i ajuden a generar espais de diver-sió, aprenentatge i amistat.

4.9. Desenvolupar un pla d'actuació davant el racisme i la discriminació, que contemple la pre-vençió i la persecució efectiva dels delictes d'odi i l'atenció adequada a les víctimes. Dins d'eixe pla, entre altres aspectes, caldria donar prioritat a la necessitat d'enfrontar el racisme antimu-sulmà que sembla estar arrelant amb força en la nostra societat en un context més ampli de creixent odi i/o rebuig a les persones musulmanes.

4.10. Creació d'un equip de mediació intercultural territorial, adscrit a l'Àrea de Migració del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració i amb àmbit d'actuació de ciutat. Este equip es dotarà a mesura que es desenvolupe el pla i s'iniciarà amb dos persones fins a arribar a sis professionals. Les funcions de l'equip de mediadors i mediadores seran diverses, però en-tre elles destaca la detecció de situacions de tensions latents i la intervenció preventiva davant el racisme i la xenofòbia; la participació i el desenvolupament de les activitats de foment de la interculturalitat desenvolupades des de la Secció de Foment de la Interculturalitat del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració; el suport des d'una òptica de reforç de media-ció intercultural a les línies de treball contemplades en este pla que ho requerisquen, com a projectes de desenvolupament comunitari, implementació d'estratègia antirrumors, projectes de diversitat i diàleg interreligiós, etc.; i, en situacions específiques, el suport als CMSS i altres servicis municipals.

4.11. Desenvolupar projectes que visibilitzen la diversitat religiosa i el diàleg interreligiós amb la finalitat de facilitar també l'exercici del dret a la diversitat religiosa, així com impulsar progra-mes específics d'educació i sensibilització en la diversitat religiosa, com el programa València Interreligiosa del Servei Jesuïta Migrant (SJM) amb el qual col·labora l'Ajuntament, amb el su-port d'entitats religioses especialitzades, i el desenvolupament de campanyes que previnguen la islamofòbia.

4.12. Foment de la convivència en espais públics i veïnals comuns mitjançant la dinamització d'espais generadors d'interacció social. Igualment, respecte als grups de veïnes i veïns del ma-teix origen que es reuneixen de forma periòdica en els mateixos llocs, s'adoptaran mesures per a millorar o condicionar alguns dels espais actuals o es proporcionarà accés a uns altres que compten amb les condicions adequades (servicis higiènics, il·luminació si és necessari, zona habilitada per a xiquets i xiquetes i els seus acompanyants).

L'equip de mediadors i mediadores s'encarregaria de la dinamització intercultural d'espais, la detecció de possibles elements de tensió, la seua anàlisi i disseny d'intervencions preventivoe-ducatives quan es considere necessari, juntament amb les parts socials del barri.

4.13. Realització d'una estratègia antirrumors dirigida a la ciutadania, tant a nivell de ciutat com a nivell de barri, amb activitats i materials específics. Estos projectes d'estratègia antirrumors suposen la implicació d'associacions i altres agents locals en la selecció de temàtiques, contin-gut de l'estratègia i realització d'esta, juntament amb el o la professional de l'equip de media-dors i mediadores. En esta estratègia participen associacions d'immigrants, així com veïnals,

culturals, festives...En esta orientació es destaca, igualment, la conveniència d'incentivar i formar agents antirrumors informals, com a forma d'incidir de forma quotidiana en la vida veïnal. Es prioritzaran les estratègies antirrumors que, per continguts, àmbit territorial o altres factors, estiguen vinculades o en relació amb projectes de desenvolupament comunitari, foment de la convivència en espais públics o veïnals, o altres línies contemplades en este pla.

Esta estratègia elaborarà iniciatives conduents a l'erosió dels estereotips i prejudicis i al desmuntatge dels tòpics, majoritàriament negatius, en relació a les persones immigrants i la diversitat cultural i religiosa.

4.14. Potenciar la visibilitat de la diversitat cultural en l'activitat de l'Ajuntament i dels seus diferents servicis, de forma que mostre la diversitat que ja caracteritza València i la riquesa cultural que aporta en els esdeveniments, les programacions festives, les presentacions institucionals, etc., que s'organitzen des del consistori.

4.15. Fomentar la presència del veïnat immigrant en àmbits rellevants de la ciutat com a museus, esdeveniments, cerimònies institucionals, etc. Visibilitzar en el Museu de la ciutat els trets característics de la València contemporània i el paper de la immigració (espanyola, en els anys cinquanta i seixanta del segle passat; internacional, amb el nou segle). Igualment, en esdeveniments rellevants i cerimònies institucionals, comptar amb una presència simbòlica del veïnat immigrant, representat per les i els membres del Consell Local.

4.16. Facilitar la visibilitat de les aportacions socials, econòmiques i culturals, bones pràctiques i altres aspectes positius del veïnat immigrant i les seues associacions. Estudiar, a tal fi, la convocatòria de reconeixements a experiències que fomenten la convivència intercultural i la seua concessió en una cerimònia cívica.

4.17. Donar visibilitat a les i els joves d'origen immigrant amb trajectòries positives d'inclusió, mostrar la realitat multicultural que ja caracteritza la joventut valenciana i el seu caràcter enriquidor en els diversos àmbits de la societat. Desenvolupament d'un programa tipus "No sóc diferent, sóc un referent".

4.18. Fomentar la presència en positiu del veïnat immigrant en els mitjans de comunicació locals mitjançant una línia de treball en comú amb les organitzacions de periodistes amb la finalitat de sensibilitzar, ajustar el tractament d'estes temàtiques i fomentar el seu abordatge de forma més equilibrada i complexa.

4.19. Impulsar acords amb els mitjans de comunicació locals per a millorar la imatge de la immigració mitjançant notícies en positiu i amb protagonistes immigrants.

4.20. Realitzar un diagnòstic sobre la participació de les persones immigrants en les associacions ciutadanes de la ciutat (associacions veïnals, socials, culturals, festives...) que permeta elaborar una estratègia d'intervenció posterior.

2.5. Àrea d'intervenció 5. Transversalitat, territorialització i coordinació

Entre els seus principis operatius este pla destaca la transversalitat, la territorialització i la coordinació, que constitueixen tres aspectes clau en el desenvolupament adequat de les mesures del pla.

El procés d'inclusió dels nous veïns i veïnes afecta totes les dimensions de la vida local. Per tant, l'orientació a favor de la plena inclusió i de la convivència intercultural ha de ser transversal al conjunt de polítiques municipals i no es considera propi o exclusiu d'un servei específic. La necessitat de la transversalitat es reafirma pel fet que el resultat del procés d'inclusió depèn, en bona mesura, de les polítiques d'ocupació, de serveis públics, de benestar social; és a dir, de les polítiques generals de ciutadania. Reafirmar este caràcter transversal implica, de forma similar a altres sectors del veïnat, visibilitzar les situacions del veïnat immigrant, l'atenció a les seues característiques i les seues necessitats quan així es requerisca, en el marc de les polítiques generals del consistori.

Avançar en este caràcter transversal implica, a més d'instruments i mesures concretes, fomentar la formació dels treballadors i treballadores municipals en immigració, antidiscriminació i interculturalitat.

La territorialització implica que les mesures contemplades en este pla es desenvolupen en el context veïnal més pròxim, de forma que busquen la millor adequació i la major participació social de la part actora. Bona part de les mesures de l'àrea d'intervenció 4, fomentar la participació, la convivència i la interculturalitat, es plantegen a nivell de barri com les mesures de participació en el teixit associatiu, el foment de la convivència o el model de projectes de desenvolupament comunitari o unes altres. Es tracta d'incidir en el barri com a escenari de la vida quotidiana on es desenvolupen les dinàmiques de convivència.

La coordinació afecta les diferents parts que intervenen en el procés d'inclusió de les i els immigrants. És particularment rellevant entre administracions, Ajuntament de València i Generalitat Valenciana, atesa la competència autonòmica en serveis públics com educació, sanitat, etc., amb una dimensió ciutadana important. A causa dels canvis normatius a nivell autonòmic que s'han donat o estan en curs, esta coordinació és particularment important.

No és menys rellevant l'adequada coordinació de l'Administració local i les organitzacions de la societat civil, particularment les associacions de solidaritat i les associacions d'immigrants, per a aconseguir una acció més pròxima, eficient i positiva. Fins hui, les experiències de coordinació són molt diverses, però depenen, en bona mesura, dels contactes informals entre els i les professionals. Es tracta d'avançar des de la informalitat a mesures que promoguen i estimulen la coordinació com a element bàsic d'acció social.

Mesures

5.1. Crear una Mesa Transversal d'Immigració per part de la corporació, com a instrument tècnic que reuneix diferents serveis i àrees municipals, amb els objectius de fer del reconeixement de la igualtat de drets i la inclusió social de persones immigrants un tema transversal a les diferents polítiques municipals, establir criteris comuns, abordar possibles aspectes problemàtics, promoure la coordinació tècnica necessària i fomentar la perspectiva intercultural en l'acció municipal.

5.2. Creació d'una oficina "antirracista" o "antidiscriminació" que reculla les reclamacions en estes qüestions, assessore i acompanye les víctimes, vigile per la plena garantia dels drets, realitze propostes de millora, campanyes de sensibilització i recopile i documente les situacions de racisme que es denuncien a l'oficina, a manera d'observatori. Esta oficina funcionarà en col·la-

boració amb les organitzacions socials valencianes que treballen en esta matèria i atendrà la diversitat de discriminacions existents: per pertànyer a una ètnia, cultura o origen geogràfic determinat, per professar una determinada religió, per la condició socioeconòmica, edat, estat de salut, gènere o per una orientació sexual o identitat de gènere determinada.

5.3. Definir línies de coordinació entre la Regidoria de Cooperació Internacional i Migració amb el Programa d'Atenció a les Víctimes de Discriminació Racial o Ètnica (SAVDRE) que realitzen entitats amb el ministeri MEYSS.

5.4. Fomentar la formació en matèria d'immigració, antidiscriminació i interculturalitat dels treballadors i treballadores de l'Ajuntament de València en les línies següents:

- Incorporació dels aspectes d'immigració i interculturalitat en la formació obligatòria dels empleats i empleades públiques, així com en els temaris d'oposicions i proves d'accés, com un aspecte rellevant de la realitat de la València actual.
- Fomentar la formació en programes específics sobre immigració, antidiscriminació i competències interculturals, en particular per als empleats i empleades d'àrees que treballen en l'atenció directa a la ciutadania.

5.5. Elaboració d'un manual de bones pràctiques inclusives, antidiscriminatòries i interculturals en l'Ajuntament de València.

5.6. Fomentar la transversalitat de les temàtiques d'immigració i interculturalitat en els plans municipals mitjançant la visibilització de les situacions del veïnat immigrant, l'atenció a les seues característiques i les seues necessitats, quan així es requerisca.

5.7. Fomentar la territorialització en els projectes, programes i actuacions d'este pla. Facilitar esta territorialització amb una millora en la coordinació i el suport per a l'elaboració de diagnòstics i estudis de barri com a instrument per a aproximar-se a les realitats canviants de la ciutat, dissenyar accions més ajustades i proporcionar elements als tècnics i tècniques municipals i la part actora social.

5.8. Incorporar la visió metropolitana a les polítiques d'immigració. Promoure i incrementar una necessària i major coordinació dels municipis de l'àrea metropolitana, abordar aspectes comuns en la gestió de la immigració, com les polítiques de primer acolliment, informació i recursos específics.

5.9. Millorar la coordinació quotidiana entre diferents servicis de l'Ajuntament, en particular en programes i intervencions de caràcter integral.

5.10. Fomentar la coordinació territorialitzada, a nivell de barri o de districte, entre les diferents parts que intervenen amb grups i/o famílies immigrants (treballadors/ores municipals, professionals dels servicis públics, associacions de solidaritat amb les i els immigrants i associacions d'immigrants). Fomentar que este aspecte es contemple en el disseny d'intervencions, convocatòries públiques i criteris d'acció.

Estudiar la fórmula més adequada d'estructura articulada de coordinació territorial, que podria dependre de les juntes de districte en coordinació amb els CMSS, de forma que s'impulsi la creació d'espais de comunicació i diàleg entre l'Administració local, les entitats socials i la ciutadania.

5.11. Millorar la coordinació i la col·laboració en polítiques d'immigració, inclusió social i interculturalitat amb les diferents Conselleries de la Generalitat Valenciana.

DESENVOLUPAMENT, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

Desenvolupament del pla

El desenvolupament i aplicació del pla tindrà un caràcter procesual i es realitzarà al llarg dels quatre anys de vigència amb l'objectiu que, en finalitzar, el conjunt de mesures estiga plenament implementat.

El desenvolupament del pla competix a la Regidoria de Cooperació al Desenvolupament i Migració, amb l'assessorament tècnic de l'Àrea de Migració del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració i la dimensió participativa del Consell Local d'Immigració i Interculturalitat de la ciutat. En este desenvolupament, la primera avaluació del pla, als dos anys de vigència, constituirà un element clau per a valorar el grau d'implementació, els seus ritmes i les possibles dificultats i/o problemes emergents que puguem sorgir.

Seguiment i avaluació del pla

L'avaluació s'establix com a mecanisme per a mesurar l'efectivitat de la intervenció realitzada amb la implementació del pla. Per a això, es proposa el seguiment en tres nivells: micro (acció), meso (programa) i macro (àrea d'intervenció). En els tres nivells s'establiran diferents indicadors que mesuren l'impacte de la intervenció realitzada, així com el grau d'implementació del pla. El punt de partida de l'avaluació és la definició d'indicadors *ad hoc* i la recollida de dades exhaustiva de les mesures executades. En definitiva, recollir informació d'utilitat que permeta identificar l'eficàcia del pla implementat, amb les seues llums i ombres.

Grosso modo, en l'avaluació del Pla municipal d'immigració i interculturalitat de València s'ha de donar resposta als interrogants següents:

- S'ha millorat l'acolliment i la inclusió dels veïns i veïnes d'origen immigrant a la ciutat de València? En què consistixen eixes millores?
- Té la ciutadania accés normalitzat als servicis públics independentment de la seua situació administrativa? S'ha facilitat l'accés a l'educació, la sanitat i els servicis socials?
- El document de veïnatge ha servit per a facilitar l'accés als servicis públics locals? I als autonòmics?
- S'ha aconseguit facilitar l'empadronament en qualsevol situació? Quins han sigut els límits?
- S'ha millorat l'accés a l'habitatge? S'ha actuat des del consistori contra la infravivenda? Quins efectes ha tingut?

- S'ha aconseguit la plena escolarització? S'ha incrementat el nombre de joves d'origen immigrant que accedixen a l'educació postobligatòria? S'ha treballat la implicació de la família en el centre educatiu? Està involucrat un major nombre de famílies en els entorns socioeducatius?
- S'han desenvolupat accions per a la inserció laboral dels veïns i veïnes immigrants? Quin tipus d'accions s'han desenvolupat? Quin ha sigut l'efecte en termes d'inserció laboral? Amb quin tipus de col·lectius s'ha treballat?
- S'han millorat les condicions socials dels veïns i veïnes d'origen immigrant? En quin sentit?
- S'ha aconseguit una major presència dels veïns i veïnes immigrants en l'entramat associatiu de la ciutat? Quins efectes té en la convivència dels barris?
- S'han realitzat actuacions per a fomentar la interculturalitat? Quin tipus de mesures s'han realitzat? Quins efectes socials han tingut? Ha millorat la imatge de la ciutadania sobre la immigració?
- S'ha potenciat la territorialització dels servicis públics? Quins són els avantatges i els inconvenients d'eixa territorialització?
- Ha millorat la coordinació entre Administració local i entitats socials?
- S'ha aconseguit incloure la interculturalitat com un valor transversal en les polítiques públiques? Quins efectes ha tingut eixa inclusió a nivell municipal?

El resultat de l'avaluació del pla ha de permetre donar resposta als diferents interrogants plantejats. Per a facilitar esta avaluació es proposa un monitoratge o seguiment anual de les diferents actuacions realitzades en el marc del Pla municipal d'immigració i interculturalitat i dos avaluacions: una en l'equador de la implementació del pla, en 2020, i una altra després de la seua finalització, en 2022.

Per a la recollida i la sistematització de la informació, es proposa l'elaboració d'unes fitxes de registre que s'han d'emplenar després de l'aplicació de cada programa i activitat. Les fitxes de registre han de contindre tres apartats: un, quantitatiu; un, qualitatiu, i un altre, avaluatiu. En el primer apartat, el quantitatiu, s'ha de sol·licitar la informació relativa a la descripció del programa o activitat, nombre d'accions, tipus d'acció, nombre de persones participants en l'actuació i les seues característiques sociodemogràfiques (edat i sexe), tipus de col·lectiu, origen de les i els participants, elecció d'indicadors i conclusions de l'aplicació del programa o activitat. En el segon apartat, el qualitatiu, s'ha de recollir informació reflexiva sobre el programa, les mesures i les actuacions dutes a terme, la presència o absència de col·lectius d'interés, l'impacte de l'actuació, l'abast dels resultats (directes, indirectes i no desitjats), la idoneïtat dels indicadors seleccionats per al mesurament i les limitacions. En el tercer apartat, l'avaluatiu, s'obri un espai per a la valoració de l'execució de programa i l'enunciació de propostes de millora en les actuacions implementades.

Després del desenvolupament del Pla i la concreció de les mesures a realitzar s'haurà d'elaborar un llistat d'indicadors que faciliten el mesurament del seu impacte i la seua inclusió en les fitxes de registre. Estos indicadors han d'organitzar-se en els tres nivells establits: micro, meso i macro. Estos tres nivells es convertixen en una escala acumulativa, la informació recollida a nivell micro (sobre cada actuació) s'integra en la informació recaptada en el nivell meso (sobre els programes) i, al seu torn, en el nivell macro (sobre l'àrea d'intervenció). A continuació es presenta un quadre amb possibles indicadors per a cadascun dels nivells definits⁷.

7. Este llistat és orientatiu, ja que els indicadors s'han de plantejar *ad hoc* una vegada concretades les actuacions i els programes a realitzar d'acord amb els objectius i mesures del pla.

Nivell	Indicadors
Micro	Nombre de persones participants en l'actuació. Tipus d'acció (informativa, intervenció, etc.). Destinaris/àries de l'acció. Adscripció territorial (barri). Perfils de les persones participants: - Percentatge per sexe. - Percentatge per grup d'edat. - Percentatge per nacionalitat. Utilitat percebuda de l'acció. Tipus de limitacions (internes o externes). Nombre de limitacions observades. Duració temporal de l'actuació. Cost econòmic de l'actuació.
Meso	Nombre d'actuacions realitzades per programa. Percentatge d'actuacions segons la finalitat (intervenció, informació, etc.). Adscripció territorial del programa. Nombre de participants per programa. Perfils de les persones participants: - Percentatge per sexe. - Percentatge per grup d'edat. - Percentatge per nacionalitat. - Percentatge d'adherència al programa. Tipus de limitacions (internes o externes). Nombre de limitacions observades. Duració temporal del programa. Cost econòmic del programa.
Macro	Nombre d'actuacions realitzades per àrea d'intervenció. Nombre de programes realitzats per àrea d'intervenció. Nombre d'actuacions/programes per barri segons àrea d'intervenció. Nombre de participants per àrea d'intervenció. Nombre de nacionalitats participants per àrea d'intervenció. Perfils participants per àrea d'intervenció: - Percentatge per sexe. - Percentatge per grup d'edat. - Percentatge per nacionalitat. - Percentatge d'adherència al programa. Cost econòmic segons àrea d'intervenció. Percentatge d'implementació de les mesures per àrea d'intervenció. Cost econòmic del pla. Percentatge de mesures implementades del pla.

Com s'ha comentat, l'avaluació es realitzarà en dos moments. Una primera avaluació en l'equador de la implementació del pla, després de la finalització del segon exercici, 2020; una segona avaluació, després del final del pla, en 2022.

En finalitzar els dos primers anys de vigència del pla es realitzarà una avaluació interna de les mesures desenvolupades fins a eixe moment, es valorarà el grau d'implementació i els seus ritmes i es reflexionarà sobre els límits i problemes emergents en el procés d'implementació. A

la llum dels resultats de la primera avaluació, es podran replantejar mesures per a aproximar-se a línies estratègiques marcades en el pla. Esta primera avaluació la desenvoluparà l'Àrea de Migració del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració, en coordinació amb la Mesa Transversal de Migració i el Consell Local d'Immigració i Interculturalitat.

En finalitzar el Pla, en 2022, es duran a terme diferents accions d'avaluació. D'una banda, s'analitzarà la informació recollida i sistematitzada en el seguiment de cadascuna de les mesures implementades; d'altra banda, es realitzarà un estudi diagnòstic sobre la situació de la immigració a la ciutat de València després de la implementació del pla per a identificar el seu impacte en la realitat de la ciutat. Un estudi diagnòstic consensuat i participat entre les i els representants polítics, tècnics i tècniques municipals i ciutadania associada (associacions d'immigrants i associacions de suport a la immigració) i no associada.

Per tant, es durà a terme una avaluació doble. D'una banda, una avaluació interna desenvolupada per l'Àrea de Migració del Servei de Cooperació al Desenvolupament i Migració, en coordinació amb la Mesa Transversal de Migració i el Consell Local d'Immigració i Interculturalitat, en la qual s'analitze la informació recaptada en el seguiment i es reflexione sobre l'eficàcia del pla. I, d'altra banda, una avaluació externa, contractada pel consistori local, que realitze l'estudi diagnòstic consensuat i participatiu.

Després de les avaluacions plantejades s'impulsarà un procés de reflexió sobre els efectes del pla i s'obrirà un procés de deliberació per a decidir la continuïtat o no de les línies estratègiques marcades en el present pla. En definitiva, l'avaluació servirà per a la presa de decisions sobre l'orientació de la política pública local en matèria d'immigració i interculturalitat.

A més d'estos mecanismes d'avaluació, la comissió permanent del Consell Local d'Interculturalitat i Migració serà la responsable de poder realitzar una avaluació i seguiment compartit juntament amb l'equip tècnic del servei. Este equip podrà realitzar els reajustaments pertinents quan siga procedent i supervisarà l'execució de les mesures proposades.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

REGIDORIA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I MIGRACIÓ